

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Praze rozhodl samosoudcem Mgr. Ing. Petrem Šuránkem ve věci

žalobce: **K. Š., narozen x**
bytem X
zastoupen advokátem Mgr. Janem Hynštem
sídlem Vrázova 7, 150 00 Praha 5

proti

žalovanému: **Ministerstvo vnitra**
sídlem náměstí Hrdinů 3, 140 21 Praha 4

o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2016, č. j. OSZ-61699-30/M-Ří-2016,

t a k t o :

- I. **Rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2016, č. j. OSZ-61699-30/M-Ří-2016, se zrušuje a věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení.**
- II. **Žalovaný je povinen do 15 dnů od právní moci tohoto rozsudku zaplatit žalobci k rukám jeho zástupce, Mgr. Jana Hynšta, na náhradě nákladů řízení částku 3.146 Kč.**

Odůvodnění:

- 1 Žalobce se žalobou podle části třetí, hlavy druhé, dílu prvního zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „s. ř. s.“) doručenou dne 31. 8. 2016 domáhal zrušení rozhodnutí žalovaného ze dne 20. 7. 2016, č. j. OSZ-61699-30/M-Ří-2016 (dále jen „napadené rozhodnutí“), jímž žalovaný zamítl jeho námitky a potvrdil své rozhodnutí ze dne 23. 5. 2016, č. j. OSZ-61699-29/D-Bp-2016 (dále jen „prvostupňové rozhodnutí“). Prvostupňovým rozhodnutím žalovaný podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona č. 155/1995 Sb., o důchodovém pojištění, ve znění zákona č. 47/2016 Sb. (dále jen „zákon o důchodovém pojištění“) nevyhověl žádosti žalobce ze dne 10. 5. 2016 (původně však uplatněné již dne 8. 7. 2014) o přepočtení

jeho starobního důchodu s ohledem na doplatek služebního příjmu za období kalendářních let 1995 – 1997, který byl žalobci vyplacen (a z nějž bylo odvedeno pojistné na sociální zabezpečení) v roce 2014, a rozhodl, že se starobní důchod přiznaný žalobci rozhodnutím žalovaného ze dne 9. 10. 2012, č. j. OSZ-61699-18/D-Br-2012, nezvyšuje.

- 2 Žalobce namítá, že žalovaný nesprávně vyložil ustanovení zákona o důchodovém pojištění zužujícím způsobem v jeho neprospěch, když měl za to, že do vyměřovacího základu žalobcova důchodu lze zahrnout pouze doplatek služebního příjmu vyplacený před rozhodným dnem. Pokud žalovaný přihlíží k datu vyplacení doplateků, ačkoliv je z rozhodnutí ředitele Krajského ředitelství Policie hl. m. Prahy (dále jen „služební funkcionář“) ve věci služebního poměru ze dne 30. 4. 2014, č. 355/2014, ve znění opravného oznámení služebního funkcionáře ze dne 26. 5. 2014, č. j. 133734-28/ČJ-2014-0000OP, (dále jen „rozhodnutí o doplatku“) nepochybné, že zákonný nárok na tyto částky měl žalobce ještě před rozhodným dnem, dochází k nerovnému zacházení se žalobcem. Žalobce naopak zastává názor, že doplatek služebního příjmu měl být promítnut do vyměřovacích základů za období od 15. 3. 1995 do 16. 3. 1998, neboť měl být vyplacen v uvedeném období a pouze z důvodu spornosti došlo k jeho přiznání a zúčtování až v červnu 2014. Nerovné zacházení žalobce spatřuje i v zákonném odkazu, podle nějž lze započítat pouze nároky z titulu neplatného rozvázání služebního poměru, a nikoliv nároky z titulu nezákonného krácení služebních odměn. Takový postup podle žalobce odporuje také judikatuře představované nálezem Ústavního soudu ze dne 9. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 348/2004, a rozsudkem Nejvyššího správního soudu (dále jen „NSS“) ze dne 14. 9. 2015, č. j. 6 Ads 130/2015-72.
- 3 Žalovaný navrhl zamítnutí žaloby. Poukázal na ustanovení § 11 odst. 2 věty třetí a § 16 odst. 3 věty třetí zákona o důchodovém pojištění s tím, že byly do zákona vloženy právě v návaznosti na zmiňovaný náleze Ústavního soudu ze dne 9. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 348/2004, a umožňují zpětně zahrnout zpětně do vyměřovacího základu pojištěnce jen náhradu mzdy vyplacenou později v souvislosti se soudně či mimosoudně deklarovaným neplatným skončením pracovního poměru. Žalovaný naopak nesouhlasí s rozsudkem NSS ze dne 14. 9. 2015, č. j. 6 Ads 130/2015-72, který zmiňovaný náleze Ústavního soudu stejně jako uvedenou právní úpravu interpretoval šířeji za pomoci argumentů *a minori ad maius*, resp. *a simili*. Podle žalovaného, pokud by zákonodárce chtěl, aby byl zpětně započitatelný každý doplatek mzdy a každá náhrada, promítl by to do znění ustanovení § 11 odst. 2 a § 16 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění. Dále pak žalovaný s odkazem na ustanovení § 5 odst. 1 zákona č. 589/1991 Sb., o organizaci a provádění sociálního zabezpečení, ve znění zákona č. 47/2016 Sb. (dále jen „organizační zákon“) konstatoval, že vyměřovací základ žalobce uvedený na evidenčním listu důchodového pojištění (dále jen „ELDP“) se shoduje s částkami, které mu byly v roce 2014 vyplaceny a z nichž bylo v roce 2014 odvedeno pojistné na důchodové pojištění, takže tyto částky již nelze zpětně uvádět na ELDP a započítávat do vyměřovacích základů za roky 1995 – 1997, za něž již bylo důchodové pojištění odvedeno. K možnosti rozhodnout ve věci bez nařízení jednání se žalovaný nijak nevyjádřil, platí tedy, že s takovým postupem souhlasí (§ 51 odst. 1 s. ř. s.).
- 4 V replice žalobce vyslovil souhlas s rozhodnutím ve věci bez nařízení jednání. K věci samé uvedl, že na základě rozsudků Městského soudu v Praze mu bylo již dříve částečně vyhověno a byly mu vyplaceny doplatky za roky 2006 a 2008, které byly, jak vyplývá z přiloženého protokolu o výpočtu dávky důchodového pojištění, také

zohledněny ve výši přiznaného starobního důchodu. Vzhledem k tomu má žalobce za to, že na ELDP lze zpětně uvádět a také započítávat do vyměřovacího základu také doplatky, které žalobce inkasoval v roce 2014, neboť za doplatky bylo odvedeno pojistné na důchodové pojištění a tyto doplatky se vztahují k předcházejícím letům.

- 5 Soud ze správního spisu zjistil, že dne 30. 4. 2014, v návaznosti na zrušení předcházejícího rozhodnutí rozsudkem Městského soudu v Praze ze dne 22. 2. 2013, č. j. 7Ca 6/2009 - 68-71, pro nepřezkoumatelnost, služební funkcionář vydal rozhodnutí o doplatku, jímž vyhověl žádosti žalobce ze dne 16. 3. 1998 a přiznal mu doplatek služebního příjmu za službu konanou nad základní dobu služby za období od 15. 3. 1995 do 16. 3. 1998 v celkové částce 368.159 Kč spolu s úrokem z prodlení. Z odůvodnění tohoto rozhodnutí přitom vyplývá, že dílčí části přiznané částky ve výši 81.140 Kč (spolu s úrokem z prodlení ve výši 155.886 Kč) a ve výši 87.633 Kč (spolu s úrokem z prodlení ve výši 225.566 Kč) již byly po odečtení pojistného na zdravotní pojištění, pojistného na sociální zabezpečení a zálohy na daň z příjmů fyzických osob žalobci vyplaceny na základě dřívějších rozhodnutí dne 14. 4. 2006 a dne 15. 1. 2009. Podle rozhodnutí o doplatku tak zbývalo žalobci uhradit částku 199.086 Kč (před srážkami) spolu s korespondujícím úrokem z prodlení ve výši 725.959,31 Kč.
- 6 Z protokolu o výpočtu starobního důchodu, který byl žalobci na jeho žádost přiznán ode dne 1. 9. 2012, vyplývá, že části doplatku služebního příjmu za službu konanou nad základní dobu služby vyplacené na základě předcházejících rozhodnutí byly zahrnuty do výpočtových základů za roky 2006 (pouze doplatek služebního příjmu 81.140 Kč) a 2008 (doplatek služebního příjmu navýšený i o úroky z prodlení, celkem 317 214 Kč).
- 7 V návaznosti na vydání rozhodnutí o doplatku žalobce nejprve usiloval o zohlednění vyplacených částek v ELDP za roky 1995 až 1998, čímž žalovaný podmiňoval možnost zahrnutí doplateků služebního příjmu vyplacených v roce 2014 do výpočtu nové výše starobního důchodu, avšak neúspěšně. V návaznosti na to proto požádal žalovaného o náhradu škody, jež mu byla způsobena nesprávným úředním postupem, v jehož důsledku mu byl doplatek služebního příjmu uhrazen až v letech 2006, 2009 a 2014, v důsledku čehož byl zohledněn ve vypláceném důchodu jako příjem let 2006 a 2008, resp. v případě poslední úhrady vůbec zohledněn nebyl. Výsledek vyřízení této žádosti není ze spisu patrný.
- 8 Dne 10. 5. 2016 žalobce požádal žalovaného podle § 56 odst. 1 písm. b) zákona o důchodovém pojištění o změnu výše důchodu tak, aby ve výpočtu byly veškeré vyplacené doplatky služebního příjmu zohledněny ve výpočtových základech za roky 1995 až 1998. Žalobce se v této souvislosti dovolával rozsudku NSS ze dne 14. 9. 2015, č. j. 6 Ads 130/2015-72. Žalovaný však tomuto návrhu prvostupňovým rozhodnutím ze dne 23. 5. 2016 nevyhověl a starobní důchod žalobci nezvýšil. Své rozhodnutí odůvodnil tím, že v případě žalobce nešlo o doplatek služebního příjmu, na který mu vznikl nárok v důsledku neplatného skončení pracovněprávního vztahu či služebního poměru, a proto tyto náhrady nebylo možné ve smyslu § 16 odst. 3 věty třetí zákona o důchodovém pojištění zahrnout do vyměřovacího základu v letech, za které náležely.
- 9 Žalobce se bránil podáním námitek opřených o shodné argumenty jako v nyní podávané žalobě. Žalovaný však napadeným rozhodnutím ze dne 20. 7. 2016 tyto námítky zamítl a prvostupňové rozhodnutí potvrdil. Argumentoval shodně jako ve vyjádření k podané žalobě, navíc upozorňoval i na ustanovení § 55 odst. 2 zákona

o důchodovém pojištění, které staví běh lhůty pro zánik nároku na výplatu důchodu taktéž pouze ve vztahu nárokům plynoucím z neplatného skončení pracovního či služebního poměru. Poukázal též na rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 1. 10. 2014, č. j. 60 Ad 7/2014-17, podle nějž úroky z prodlení nelze jako příjem z kapitálového majetku ve smyslu § 8 odst. 1 písm. g) zákona č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, ve znění zákona 323/1993 Sb. (dále jen „zákon o daních z příjmů“), podle pravidel stanovených v § 16 odst. 3 zákona o důchodovém pojištění do vyměřovacího základu za předchozí období zahrnout, byť takové úroky jsou podle usnesení Nejvyššího soudu ze dne 24. 4. 2012, sp. zn. 20 Cdo 2006/2011, součástí příjmu ze závislé činnosti.

- 10 Soud poté, co ověřil, že žaloba byla podána včas [ačkoliv správní spis neobsahuje doklad o doručení napadeného (nebo kteréhokoli jiného) rozhodnutí, splnění lhůty plyne z toho, že žaloba byla podána před uplynutím dvou měsíců od data vydání napadeného rozhodnutí], že je věcně i místně příslušným soudem a že napadené rozhodnutí je rozhodnutím ve smyslu § 65 s. ř. s., přezkoumal napadené rozhodnutí v žalobou vymezeném rozsahu. S ohledem na výslovný, resp. presumovaný souhlas účastníků řízení soud ve věci rozhodoval bez nařízení jednání. Dospěl přitom k závěru, že žaloba je důvodná.
- 11 Krajský soud v Praze se plně shoduje se závěry vyslovenými NSS v rozsudku ze dne 14. 9. 2015, č. j. 6 Ads 130/2015-72, a následně zopakovanými i v rozsudku NSS ze dne 12. 4. 2017, č. j. 6 Ads 260/2016-44, publikovaném pod č. 3590/2017 Sb. NSS. S ohledem na uvedené proto považuje za dostačující citovat z posledně uvedeného rozhodnutí schváleného plénem NSS k publikaci v oficiální sbírce následující plně vysvětlující pasáže:
- 12 „*Ústavní soud* [v nálezu ze dne 9. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 348/2004] *dospěl k závěru, že* „nelze použít toliko gramatický výklad [...] bez přihlédnutí ke smyslu a účelu dotčených ustanovení i celého systému důchodového pojištění“. *Právní předpisy důchodového zabezpečení* „zohledňují toliko modelovou situaci, kdy zaměstnanec dosahuje pravidelnou měsíční mzdu, z níž je placeno pojistné, z logiky věci lze dovodit, že i náhrada mzdy [...] vyplacená stěžovateli až v souvislosti s rozhodnutím soudu o určení neplatnosti výpovědi z pracovního poměru, je příjmem započitatelným do vyměřovacího základu (srov. § 5 odst. 2 písm. a) zákona [o daních z příjmů]), který lze rozpočítat na jednotlivé kalendářní měsíce a roky po dobu neplatného rozvázání pracovního poměru. [...] Náhrada mzdy má v tomto případě charakter ekvivalentu mzdy a je zúčtovatelná stejně jako mzda. Tuto účast stěžovatele na důchodovém pojištění tedy lze promítnout do zápočtu doby pojištění. Z § 6 odst. 1 zákona [o daních z příjmů] navíc nelze ani dovodit, že by vylučovalo možnost zpětného rozúčtování příjmů, jež se zahrnují do vyměřovacího základu. [...] Z ústavního hlediska je podstatné, že stát obdržel, byť opožděně, v souvislosti s náhradou mzdy platby pojistného na sociální zabezpečení a příspěvek na státní politiku zaměstnanosti. Lze souhlasit s názorem stěžovatele, že by bylo absurdní a především nespravedlivé, aby se mu tento příjem v podobě vyplacené náhrady mzdy neprojevil v jeho osobním vyměřovacím základu pro výpočet starobního důchodu. Důchodové pojištění je totiž založeno na principu obligatornosti dávek důchodového pojištění, který znamená, že při splnění stanovených podmínek vzniká na dávku důchodového pojištění právní nárok.“

- 13 *Teprve v návaznosti na citované rozhodnutí Ústavního soudu bylo do zákona o důchodovém pojištění novelou provedenou zákonem č. 24/2006 Sb. výslovně zakotveno, že do vyměřovacího základu se započítává též náhrada mzdy nebo platu za období, v němž podle pravomocného rozhodnutí soudu nadále trval pracovně právní vztah, pokud podle tohoto rozhodnutí došlo ke skončení pracovního poměru neplatně. V praxi dále vyvstala otázka, zda lze rozhodnutí soudu v obdobných případech nahradit soukromoprávní dohodou o narovnání sporu o neplatnost rozvázání pracovního poměru. Na tuto otázku odpověděl kladně Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 12. 12. 2012, čj. 6 Ads 112/2012-50, č. 2866/2013 Sb. NSS, v němž dospěl k závěru, že „[p]rávním účinkem dohody o narovnání mezi žalobcem a jeho bývalým zaměstnavatelem pak bylo to, že rozvázání pracovního poměru výpovědi zaniklo a bylo nahrazeno ujednáními, která vyplývají z narovnání. V tomto ohledu je tedy účinek dohody o narovnání srovnatelný s případným rozhodnutím soudu o neplatnosti výpovědi.“ Na tyto praktické problémy reagoval v mezidobí i zákonodárce, který novelou zákona o důchodovém pojištění provedenou zákonem č. 470/2011 Sb., postavil soukromoprávní dohodu o narovnání výslovně na roveň pravomocnému soudnímu rozhodnutí. Skutečnost, že zákon v současné době výslovně upravuje započtení náhrady později přiznané a uhrazené mzdy či platu do rozhodného období, za něž měla být uhrazena, výslovně pouze v případě neplatného rozvázání pracovního poměru, je tedy daleko spíše reakcí zákonodárce na kazuistiku soudů a nejčastější praktické problémy, než promyšlenou koncepční úpravou, kterou by zamýšlel započtení jiných zpětných náhrad platu vyloučit (podtržení doplněno).*
- 14 *Závěry napadeného rozsudku jednoznačně korespondují s úvahami nastíněnými ve výše zmíněném nálezu Ústavního soudu. Obdobně i Nejvyšší správní soud v minulosti jednoznačně konstatoval, že do vyměřovacích základů za rozhodné období let 2007-2009 se může zpětně promítnout doplatek služebního příjmu za službu přesčas, který byl po skončení soudních sporů pojištěnci jednorázově (jakožto doplatek služebního příjmu za rozhodné období) vyplacen až v roce 2014 (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 9. 2015, čj. 6 Ads 130/2015-72). Tyto závěry je nutné analogicky aplikovat i v posuzovaném případě. Vše uvedené lze shrnout tak, že do vyměřovacího základu pro výpočet starobního důchodu se započítá přiznaná a vyplacená náhrada mzdy nebo platu na základě dohody o narovnání, pokud sporná mzda nebo plat náleží pojištěnci za rozhodné období, a to bez ohledu na okamžik splatnosti.“*
- 15 *Krajský soud s ohledem na předchozí citaci tedy jen shrnuje, že doslovný text ustanovení § 11 odst. 2 věty třetí, § 16 odst. 3 věty třetí, ale i § 55 odst. 2 věty třetí zákona o důchodovém pojištění nepředstavuje výslovnou vůli zákonodárce umožnit zpětné zahrnutí doplateků mzdy či služebního příjmu jen v těchto konkrétně označených případech, nýbrž pouze postupnou a nedokonalou (pro svou kazuističnost) snahu zákonodárce promítnout do právní úpravy Ústavním soudem v nálezu ze dne 9. 6. 2005, sp. zn. II. ÚS 348/2004, zformulované požadavky na zajištění nápravy nezákonného jednání zaměstnavatele a spravedlivé zohlednění (byť dodatečně) uhrazeného pojistného ve výši přiznané dávky. Text rozhodujících ustanovení zákona o důchodovém pojištění tedy nelze vykládat striktně a shora označená ustanovení vykládat pomocí argumentu *a contrario*, nýbrž je namístě použit právě výkladu *a maiori ad minus* a ve shodě s citovanou judikaturou NSS pod věcný dopad zmíněných ustanovení § 11 odst. 2 věty třetí, § 16 odst. 3 věty třetí, ale i § 55 odst. 2 věty třetí zákona o důchodovém pojištění zahrnout (mimo jiné) i případy dodatečně*

vyplacených doplatků služebního příjmu za službu konanou nad základní dobu služby, jestliže se jedná o doplatky za dobu, která spadá do rozhodného období, a to i když k reálnému vyplacení doplatků a k odvodu z nich odvozeného pojistného na sociální zabezpečení došlo až po skončení rozhodného období. V opačném případě se totiž správní orgán dopouští slovy Ústavního soudu „*přepjatého formalismu, jehož důsledkem je sofistikované zdůvodňování zjevné nespravedlnosti, což vede k porušení článku 36 Listiny*“.

- 16 Žalovaný v napadeném rozhodnutí vyložil ustanovení zákona o důchodovém pojištění zužujícím způsobem, a v důsledku toho jen dále prohloubil důsledky svého nezákonného jednání, kterého se již dříve dopustil, když žalobci prostřednictvím příslušných služebních funkcionářů nařizoval služby nad základní dobu služby, aniž s takovými službami zacházel jako s „přesčasy“ z hlediska evidenčního a z hlediska služebního příjmu. Takový výklad však nemůže z ústavněprávního hlediska obstát, jak v minulosti v analogické situaci poprvé nastínil Ústavní soud a následně ve zcela obdobném případě potvrdil i NSS.
- 17 Pokud žalovaný setrvává na formalistickém výkladu zákona i nadále, soudu nezbyvá, než napadené rozhodnutí zrušit jako nezákonné (§ 78 odst. 1 s. ř. s.) a zavázat žalovaného povinností respektovat shora vyslovený právní názor i v této konkrétní věci (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). V navazujícím řízení žalovaný tedy bude povinen zohlednit vyplacené doplatky služebního příjmu (včetně těch, jež byly vyplaceny až v roce 2014) ve výpočtových základech za ta období, k nimž se doplatky vztahují.
- 18 K otázce zohlednitelnosti úroků z prodlení se soud v tuto chvíli vyjadřovat nemůže, neboť k tomu, kterým z kolidujících právních názorů soudů v občanském soudním řízení a v soudním řízení správním se žalovaný hodlá řídit, popř. zda nezaujme vlastní právní názor, se žalovaný v napadeném rozhodnutí nevyjádřil a ostatně na této otázce ani napadené rozhodnutí (stejně jako podaná žaloba) nestojí. Shora vyslovený závazný právní názor nicméně má dopady do případné úvahy o rozsahu a povaze škody způsobené nesprávným úředním postupem žalovaného.
- 19 O náhradě nákladů řízení rozhodl soud podle § 60 odst. 1 s. ř. s. Žalovaný nemá právo na náhradu nákladů řízení, neboť ve věci neměl úspěch. Žalobci, který byl ve věci úspěšný, přiznal soud náhradu nákladů řízení v celkové částce 3.146 Kč. Tuto částku tvoří odměna za dva úkony právní služby po 1.000 Kč [převzetí a příprava zastoupení a sepsí žaloby - § 7 bod 3, § 9 odst. 2 a § 11 odst. 1 písm. a) a d) vyhlášky č. 177/1996 Sb., ve znění pozdějších předpisů] a dvě paušální částky jako náhrada hotových výdajů po 300 Kč podle § 13 odst. 3 téže vyhlášky, k čemuž je třeba ještě podle § 57 odst. 2 s. ř. s. přičíst náhradu za DPH ve výši 21 % předchozích částek, tj. 546 Kč.

Poučení :

Proti tomuto rozhodnutí lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává ve dvou vyhotoveních u Nejvyššího správního soudu, se sídlem Moravské náměstí 6, Brno. O kasační stížnosti rozhoduje Nejvyšší správní soud.

Lhůta pro podání kasační stížnosti končí uplynutím dne, který se svým označením shoduje se dnem, který určil počátek lhůty (den doručení rozhodnutí). Připadne-li poslední den lhůty na sobotu, neděli nebo svátek, je posledním dnem lhůty nejbližší následující pracovní den. Zmeškání lhůty k podání kasační stížnosti nelze prominout.

Kasační stížnost lze podat pouze z důvodů uvedených v § 103 odst. 1 s. ř. s. a kromě obecných náležitostí podání musí obsahovat označení rozhodnutí, proti němuž směřuje, v jakém rozsahu a z jakých důvodů jej stěžovatel napadá, a údaj o tom, kdy mu bylo rozhodnutí doručeno.

V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

Praha 14. srpna 2017

Mgr. Ing. Petr Šuránek, v. r.
samosoudce

Za správnost:
Božena Kouřimová